

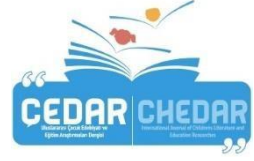


## Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi

Cilt: 5, Sayı: 2, 2022, Sayfa: 1-16

International Journal of Children's Literature and  
Education Researches

Volume: 5, Number: 2, 2022, Page:1-16



### Çocuk Edebiyatında 4C Becerileriyle İlgili Yapılan Çalışmalara Yönelik Bir Meta Sentez Çalışması

Duygu AYDIN GÖNÜL\*  
İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa, Türkiye

Selahattin DİLİDÜZGÜN\*\*  
İstanbul Üniversitesi - Cerrahpaşa, Türkiye

Geliş Tarihi / Submitted: 23 / 01 / 2022 Kabul Tarihi / Accepted: 17 / 03 / 2022

**Özet:** 21 yüzyılda yaşanan gelişmelere koşut olarak bireyler de sahip olması beklenen beceriler ortaya çıkmıştır. 21. yüzyıl becerileri içinde öğrenme, öğretme becerileri, yetkinlikler olarak adlandırılan 4C (yaratıcılık, eleştirel düşünme, iletişim, iş birliği) becerilerinin çocuk edebiyatı alanında yapılan çalışmalara konu olduğu görülmüştür. Bu çalışmada meta-sentez yöntemi kullanılarak çocuk edebiyatı alanında 4C becerileri ile ilgili ulusal ve uluslararası çalışmalar, kapsamlı bir bakış açısıyla analiz edilip nasıl bir eğilim olduğu ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Çocuk edebiyatı alanında 4C becerileri ile ilgili yapılan güncel çalışmalarda nasıl bir eğilimin olduğunun belirlenmesi, çocuk edebiyatı metinleri ve çocuk edebiyatı metinlerinin okuma süreci ile ilgili yapılan çalışmalara yol gösterici nitelik taşıyacağı düşünülmektedir. 2010-2020 yılları arasında yapılan ulusal ve uluslararası 12 çalışma, araştırma soruları dikkate alınarak belirlenmiş temalara göre sentezlenmiştir. Çocuk edebiyatı alanında ulusal çalışmalarda çocuk edebiyatı metinlerinin eleştirel ve yaratıcı düşünme becerisine göre incelenmesi, uluslararası çalışmalarda ise eleştirel düşünme, yaratıcılık, iş birliği, iletişim becerileri ile ilgili çocuk edebiyatı metinlerinin okunması süreciyle ilgili çalışmalara eğilim olduğu görülmüştür. Araştırmaların amaçlarına uygun olarak ulusal çalışmalarda doküman incelemenin; ulusal çalışmalarda durum çalışmalarının kullanılmasına yönelik bir eğilim olduğu, çocuk edebiyatı metinleri ve çocuk edebiyatı metinleriyle yapılan eğitimin öğrencilerin 4C becerilerini arttırdığı sonuçlarına ulaşılmıştır. Araştırmanın sonuçlarına göre öneriler geliştirilmiştir.

**Anahtar Sözcükler:** 21. yüzyıl becerileri, 4C becerileri, çocuk edebiyatı

**Abstract:** Some new individual skills came out as a necessity depend on advances in 21. century. 4C (creativity, critical thinking, colloboration, communicati skills on) became topics of children's literature in 21. century. This study aims to reveal the result when international and national studies are analysed in detail with 4C by using meta-synthesis method. It is estimated that this study will lead the studies of 4C in children's literature, children's literature texts and reading of children's literature. 12 studies conducted between the years of 2010-2020 are analysed themes determined according to research question. It is clearly seen that there is strong interest in examining reading of national child literature samples with critical thinking and creativity and examining international children's literature samples according to critical thinking, creativity, colloboration, communication skills. Documentation rewiev has been used in national research in accordance with the aims of research. İn national research a trend has been determined to use case study. As expected examinig the national children's literature texts and using national children's literature situational studies develops 4C skills. According to the results of the study, various recommendations were put forward.

**Keywords:** 21st century skills, 4C skills, children's literature

\* Sorumlu Yazar, Doktora Öğrencisi., 0000-0003-4216-5068, duygu.aydingonul@ogr.iu.edu.tr

\*\* Prof. Dr., 0000-0003-0897-614X, sdilid@gmail.com

## Giriş

Toplumların eğitimden ve bireylerden beklentileri, çağın gereksinimlerini gözeten beceri setlerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur (Dede, 2010). Günümüzde bireylerin sahip olması gerektiği düşünülen 21. yüzyıl becerilerine ilişkin birçok araştırmacı, kurum ve kuruluş tarafından gerçekleştirilen araştırmalar, raporlar yayımlanmıştır (21. Yüzyıl Öğrenme Ortaklığı, 2021; Dünya Ekonomik Formu, 2020; 21. Yüzyıl Becerilerinin Öğretimi ve Değerlendirilmesi, 2021; Trilling & Fadel, 2009; Wagner, 2010). Amerikan Okul Kütüphanecileri Derneği (American Association of School Librarians, 2021) söz konusu çalışmalarda öğretmenler, politika yapıcıları, eğitim araştırmacılarının yanı sıra özel sektör temsilcileri de öğrencilerin ve toplumun sosyal, ekonomik gereksinimlerini gözeterek 21. Yüzyılda okullardaki ve eğitimdeki reforma duyulan gereksinimi tartışmışlardır (Ananiadou & Claro, 2009).

Dünya Ekonomik Formu 2020 Raporu'nda 2025 yılı için 10 en iyi yetkinlik ile ilgili öngörü belirtilmiştir. Bunlar analitik düşünme, yenilikçilik, etkin düşünme ve öğrenme stratejileri, karmaşık problem çözme, eleştirel düşünme, analiz, yaratıcılık, liderlik, teknoloji kullanımı ve kontrolü, teknoloji tasarımı ve programlama, esneklik, muhakeme, problem çözme becerileridir (2021). 21.yüzyıl becerileri ile ilgili çalışmalar yürüten 21. Yüzyıl Öğrenme Ortaklığı (Partnership for 21st Century Learning), 21. yüzyıl için öğrenme çerçevesinde yaşam ve kariyer becerileri, öğrenme ve yenilikçi beceriler, bilgi ve medya teknolojileri olmak üzere 3 ana başlığa yer vermiştir (P21, 2021).

21. yüzyıl becerileri ile ilgili kapsamlı çalışmalardan biri olan 21. Yüzyıl Becerilerinin Öğretimi ve Değerlendirilmesi (Assesment and Teaching of 21st Century Skills) projesinde, 21. yüzyıl becerilerine ilişkin kaynaklardan 12 çerçeve incelenerek dört grupta tanımlanan 10 beceri temel alınmıştır. Birinci grup düşünme yolları yaratıcılık yenilikçilik, eleştirel düşünme problem çözme karar verme, öğrenmeyi öğrenme, üstbiliş; ikinci grup çalışmanın yolları iletişim ve iş birliğidir. Üçüncü grup çalışma alanları bilgi okuryazarlığı, bilgi iletişim teknolojileri okuryazarlığı; dördüncü grup evrensel yaşam, yerel ve kültürel vatandaşlık, yaşam ve kariyer becerileri, kişisel ve sosyal sorumluluk ve yeterlilik olmuştur (Binkley, Erstad, Herman, Raizen, Ripley, Miller-Ricci & Rumble. 2012). Wagner (2010) burada daha çok 21. yüzyıl için 7 becerinin önemli olduğunu belirtmektedir; bunlar da eleştirel düşünme, problem çözme, bilgiye erişme ve bilgiyi analiz etme, iş birliği, iletişim, esneklik ve hayal gücüdür.

Avrupa Birliği tarafından yayınlanan Yaşam Boyu Öğrenme İçin Temel Yeterlilikler- Bir Avrupa Öneri Çerçevesi (Key Competences for Lifelong Learning-A European Reference Framework) yaşam boyu öğrenme için temel yetkinlikler ve temalar belirlenmiştir. Temel yetkinlikler; ana dilde iletişim, yabancı dilde iletişim, matematik, bilim ve teknolojiye temel yeterlilikler, dijital yeterlilik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal vatandaşlık yeterlilikleri, girişimcilik, karar verme yetisi, kültürel farkındalık; temalar yaratıcılık, eleştirel düşünme, problem çözme, risk alma, karar verme, duygu yönetimidir (Avrupa Biliği, 2007). Avrupa Birliği'nin çalışmalarına koşut olarak Türkiye'de de 'Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi' belirlenmiştir. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesi ana dilde iletişim, yabancı dilde iletişim, matematiksel yetkinlik/bilim, teknolojiye temel yetkinlik, dijital yetkinlik, öğrenmeyi öğrenme, sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlik, inisiyatif alma, girişimcilik, kültürel farkındalık ve ifade olmak üzere sekiz yetkinliğe odaklanmıştır. Söz konusu yetkinliklerin bütünleşik bir şekilde ele alınarak etkisinin güçlendirilmesi beklenmektedir (TYÇ, 2015).

Birçok araştırmacı kurum ve kuruluşun çalışmalarında yer verdiği yaratıcılık, eleştirel düşünme, iş birliği, iletişim becerileri 'Dünya Ekonomik Formu'na (2015) göre yetkinlikler olarak adlandırılmaktadır. P21'e göre ise öğrenme öğretme becerileri olarak ele alınmaktadır (Bialik, Fadel, Trilling & Nilsson, 2015; Kyllonen, 2012). 4C adlandırması söz konusu becerilerin İngilizce karşılıklarının (creativity, critical thinking, communication, collaboration) ilk harfi olan C'den gelmektedir.

## Eleştirel Düşünme

Eleştirel düşünme felsefe, psikoloji ve eğitim araştırmacıları tarafından farklı yönleriyle ele alınmıştır. Eleştirel düşünmeyi Norris ve Ennis (1989), bireyin neye inanacağına ne yapacağına karar vermek için yansıtıcı ve akılcı düşünmesi; Halpern (2013), hedefe yönelik olarak problem çözme, çıkarımda bulunma, olasılıkları hesaplama, karar vermeyle ilgili olan düşünme olarak ele almıştır.

Willingham (2008), bir konunun farklı boyutlarını görebilme, sonuçlar çıkarabilme, iddiaları destekleme, tarafsız olarak akıl yürütme, problem çözme alt becerilerini içine alan beceri olarak tanımlamıştır. 21. yüzyıl becerisi olarak eleştirel düşünme duruma uygun olarak tümevarım ve tümünden gelim gibi akıl yürütme türlerini kullanmayı, sistem düşüncesini kullanmayı, bir bütünün parçalarının birbiriyle nasıl etkileşime girdiğini çözümlmeyi, kanıtlar, iddialar, alternatif bakış açılarını etkili bir şekilde çözümlmeyi, bilgileri yorumlayıp analizlere dayalı sonuçlar çıkarmayı gerektirmektedir (P21, 2021).

### **Yaratıcılık**

Yaratıcılık tanımları incelendiğinde araştırmacıların uzlaşıya vardığı kesin bir tanım olmadığı görülmüştür. Perkins (1988), hem özgün hem de işlevsel olan yaratıcı ürün, yaratıcı özelliğe sahip yaratıcı ürünler ortaya koyan kişi; Gardner (1997) yeni sorular sorabilme, problem çözebilme, yeni ürün geliştirebilme becerisi olarak tanımlamıştır. Yaratıcılık testini geliştiren Torrance, problemleri; rahatsız edici bilgi boşluklarını fark etmek, onlara çözüm aramak için hipotezler geliştirmek ve sınamak olarak açıklamıştır (Torrance & Shaughnessy, 1998). Robinson (2011) ise özgün ve değerli sonuçları olan yaratıcı süreç olarak tanımlamaktadır. Yaratıcılık tanımlarında yaratıcılığın ürün, kişi, süreç ve çevre boyutunun öne çıktığı görülmektedir (Glăveanu, 2011; Rhodes 1961). Yaratıcılığın gelişiminin temel süreçleri ise çeşitlilik, değişim, özgünlüktür (Fisher, 2004). Yaratıcı düşünme için yaratıcılık yöntemlerini kullanmak, yeni fikirler üretmek, fikirlerini detaylandırmak, değerlendirmek, analiz etmek gereklidir. Başkaları ile yaratıcı çalışmak yeni fikirleri etkili bir şekilde geliştirip uygulayıp başkalarına iletmeyi, yeni farklı bakış açılarına açık olmayı, grup girdisini ve geri bildirimini çalışmaya dâhil etmeyi, yaratıcılık uzun vadeli bir süreç olduğundan başarısızlığı bir öğrenme fırsatı olarak görmeyi gerektirmektedir. Yenilikleri uygulamak ise bir alana somut ve faydalı katkı sağlamak için yaratıcı fikirlerle hareket etmeyi gerektirmektedir (P21, 2021).

### **İş Birliği**

İş birliği, gruplar halinde çalışan bireylerin belirli bir ürünün ortaya çıkmasını ya da hedefin gerçekleştirilmesini kolaylaştırmak için tasarlanan etkileşim yapısıdır (Panitz, 1999). 21. yüzyılda işlerin kapsamlılığı ve karmaşıklığından dolayı bireylerin birlikte çalışması, problem çözmesi, üretmesi, düşünmesine duyulan gereksinim iş birliğinin öne çıkmasına neden olmuştur (Laal & Laal, 2012). Eğitimde iş birliği ise grupla çalışmayı, birlikte problem çözmeyi, görevleri tamamlamayı, ürün ortaya çıkarmayı hedeflemektedir (Srinivas, 2011). Başkaları ile iş birliği içinde çalışmak, farklı ekiplerle etkili bir şekilde çalışmak, ortak bir hedefe ulaşmak için istekli ve esnek olmak, ortak bir hedef için sorumluluk almak ekipte her bireyin yaptıklarına değer vermeyi gerektirmektedir (P21, 2021).

### **İletişim**

Dijital çağda iletişim becerilerinin önemli hale gelmesi ile birlikte çeşitliliği de artmıştır. Birçok yeni gereklilik ortaya çıkmıştır. Bunlardan birisi de genel okuryazarlığın yanına medya okuryazarlığının eklenmesi olmuştur (Hobbs & Frost, 2015). 21. yüzyılda bir beceri olarak ele alınan iletişimle çok sayıda sözlü, sözsüz bilgi alışverişi kastedilmektedir (Levy & Murname, 2004). Duygu ve düşüncelerini farklı şekil ve bağlamlarda sözlü, sözsüz, yazılı olarak ifade etmek, anlamı çözmek için dikkatli bir şekilde dinlemek, iletişimi farklı amaçlar için kullanmak, birden fazla medya ve teknoloji aracı kullanmak, farklı ortamlarda etkili şekilde iletişim kurmayı gerektirmektedir (P21, 2021).

### **Çocuk Edebiyatı**

Edebiyatın nitelikleri ile çocuğun dil gelişimi, anlama düzeyi gözetilerek oluşturulan çocuk edebiyatı ürünleri; çocuğun dünyasını sanatsal niteliği olan görsel, dilsel iletilerle zenginleştirmekte ve beğeni düzeyini yükseltmektedir (Dilidüzgün, 2018; Sever, 2003; Kaminski, 2016). Çocuk edebiyatının çocukların dil ve düşünme becerilerine katkı sağlamak, hayal güçlerini geliştirmek, insan davranışlarına karşı bakış açısı geliştirmelerini sağlamak ve yaşamdaki evrensel sorulara yönelik yanıtlar aramalarına özendirme gibi birçok işlevi vardır (Hancock, 2004). Çocuk edebiyatının işlevlerini yerine getirebilmesi için nitelikli çocuk edebiyatı yapıtlarına gereksinim vardır (Lukens,

Smith ve Coffel, 2018). Ayrıca çağımızda gereksinim duyulan 21. yüzyıl becerilerinin kazandırılmasında çocuk edebiyatının öğretmenler tarafından bilinçli olarak sunulması önem kazanmıştır (Leland, Lewison & Jecome. 2018).

### **Araştırmanın Önemi ve Amacı**

Araştırmada çocuk edebiyatı alanında 21. yüzyıl becerilerinden 4C öğrenme öğretme becerileri (yaratıcılık, eleştirel düşünme, iletişim, iş birliği) ile ilgili yapılan ulusal ve uluslararası çalışmalar incelenerek eleştirel bir bakış açısıyla sentezlenmiştir. Böylece güncel araştırmalarda nasıl bir yönelim olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çocuk edebiyatı metinleri ve çocuk edebiyatı metinlerinin okuma sürecinde 4C becerileri ile ilgili nasıl bir eğilim olduğunu ortaya çıkartılmasının gelecekte yapılacak çalışmalar için yol gösterici olacağı düşünülmektedir.

Araştırma kapsamında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

Çocuk edebiyatı alanında yapılan 4C becerileri ile ilgili çalışmalarda hangi becerilere yer verilmiştir?

Çocuk edebiyatı alanında yapılan 4C becerileriyle ilgili çalışmalarda hangi amaçlara ulaşılması hedeflenmiştir?

Çocuk edebiyatı alanında yapılan 4C becerileri ile ilgili çalışmalarda hangi yöntemler kullanılmıştır?

Çocuk edebiyatı alanında yapılan 4C becerileri ile ilgili çalışmalarda ne tür sonuçlar elde edilmiştir?

Çocuk edebiyatı alanında yapılan 4C becerileri ile ilgili çalışmalarda hangi önerilere yer verilmiştir?

### **Yöntem**

Çalışmada meta-sentez (tematik içerik analizi) yöntemi kullanılmıştır. Meta-sentez aynı alan üzerine yapılan nitel çalışmaların ya da karma çalışmaların nitel bulgularının yine nitel bir yaklaşımla tema ya da matrisler oluşturularak onlara uygun bir şekilde sentezlenmesidir (Çalık ve Sözbilir, 2014). Meta-sentez çalışmaları nitel çalışmaları ele almaları az sayıda çalışmayı derinlemesine incelemeleri bakımından betimsel istatistiklerden ayrılmaktadırlar (Polat ve Ay, 2016). Meta-sentez çalışmalarına dâhil edilen araştırmaların çok olması derinlemesine inceleme yapılması ve bulguların geçerliliği konusunda bir engel olarak görülmektedir (Bondos & Hall, 2007). Meta-sentez çalışmalarında incelenen araştırma sayısı ile ilgili kesin bir sınır olmamasına karşın 10-12 çalışmaya yer verilmesinin gerekliliği farklı araştırmacılar tarafından belirtilmiştir (Bondos & Hall, 2007; Sandelowski, Docherly & Emdem, 1997).

Meta-sentez çalışmaları belirli bir sistematik içerisinde ilerlemektedir. Aspors ve Fransson (2015), meta-sentez çalışmalarında beş aşamanın kullanılmasını önermektedir:

1. Meta-sentezin tasarlanarak araştırma sorularını belirlenmesi
2. Alanyazın taraması için ölçütler belirleyerek nelerin dâhil edileceğinin belirlenmesi
3. Araştırmaya dâhil edilen çalışmaların eleştirel bir bakış açısıyla tekrar okunması
4. Çalışmaların karşılaştırılması ve ortak temalar belirlenmesi
5. Belirlenen temaların yorumlanarak nihai bir senteze ulaşılması

Çalışmada Aspors ve Fransson (2015), tarafından ortaya koyulan meta-sentez araştırması aşamaları takip edilmiştir.

### **Veri Kaynakları**

Çocuk edebiyatı alanında 21. yüzyıl becerileri ile ilgili güncel eğilimleri görmek hedeflendiğinden 2010-2020 yılları arasında çocuk edebiyatı alanında 21. yüzyıl öğrenme öğretme becerileri 4C (yaratıcılık, eleştirel düşünme, iletişim, iş birliği) ile ilgili makale, yüksek lisans, doktora çalışmaları araştırmaya dâhil edilmiştir. Araştırma için Google Akademik arama motoru, ERIC veri

tabanı, Proquest Dissertations ve Theses Global ve YÖK Ulusal Tez Merkezi taranmıştır. Türkçe aramalarda “çocuk edebiyatı ve 4C becerileri”, “çocuk edebiyatı ve yaratıcılık (yaratıcı düşünme)”, “çocuk edebiyatı ve eleştirel düşünme”, “çocuk edebiyatı ve iletişim”, “çocuk edebiyatı iş birliği”; İngilizce yapılan taramalarda ise “children’s literature and 4C skills”, “children’s literature and creativity”, “children’s literature and critical thinking”, “children’s literature and colloboration” children’s literature and communication” anahtar sözcükleri kullanılmıştır. Literatür taraması sonucunda 12 çalışma meta-senteze dâhil edilmiştir.

Meta Senteze dâhil edilmesinden dikkat edilen ölçütler aşağıda verilmiştir.

1. Nitel bir çalışma olması
  2. 2010-2020 yılları arasında yapılmış olması
  3. 21. yüzyıl becerilerinden 4C (yaratıcılık, eleştirel düşünme, iletişim, iş birliği) biri ya da birkaçı ile ilgili olması
  4. Araştırmanın eğitim alanında yapılmış olması (Yapılan alanyazın taramasında psikoloji, çocuk gelişimi, sosyoloji vb. alanlarda da araştırmalar olduğu görülmüştür. Bu araştırmalar meta-senteze dâhil edilmemiştir.)
  5. Çocuk edebiyatı iletişim alanında sesli, sessiz okuma, okuma türleri, okuma eğitimi ile ilgili çok fazla araştırma olduğu görülmüştür. Başka bir araştırmanın konusu olduğu için söz konusu çalışmalar araştırmaya dâhil edilmemiştir.
  6. Tezden üretilen makalelerde sadece makale araştırmaya dâhil edilmiştir.
- Çalışmaya dâhil edilen araştırmalar ve türleri Tablo 1’de yer almaktadır.

**Tablo 1:** Meta-senteze Dâhil Edilen Araştırmalar ve Türleri

	Künye	Yayın Türü
Ulusal Çalışmalar	Kanmaz, F. E. (2019).	Doktora Tezi
	Kemaneci, E. (2019)	Yüksek Lisans Tezi
	Çevik, B. (2018)	Makale
	Erhan, G. (2019).	Makale
Uluslararası Çalışmalar	Lynch-Willis, P. G. (2019)	Doktora Tezi
	Deliman, A. M. (2019)	Doktora Tezi
	Willson, A. M. (2013).	Doktora Tezi
	Pantaleo, S. (2017)	Makale
	Aerila, J. A ve Rönkkö, M. L. (2015).	Makale
	Abdul Aziz, F. (2012).	Makale
	Certo, J. L. (2011).	Makale
Hsiao, C. Y. (2010).	Makale	

Tablo 1’de görüldüğü gibi araştırma kapsamında 2010-2020 yılları arasında yapılan 4 ulusal, 8 uluslararası çalışma incelenmiştir. Ulusal çalışmalar 1 doktora tezi, 1 yüksek lisans tezi, 2 makaleden oluşmaktadır. Uluslararası çalışmalar ise 3 doktora tezi ve 5 makaleden oluşmaktadır

### Veri Toplama Aracı

Araştırma kapsamında belirlenen ölçütlere uygun 12 çalışma araştırma amacına göre oluşturulan veri toplama formuna iki araştırmacı tarafından ayrı ayrı kodlanmıştır.

Çalışmaların künyesi, amacı, ilgili olduğu 4C becerileri, yöntemi, genel sonuçları ve önerilerinin yer aldığı veri toplama formuna Tablo 2’de yer verilmiştir.

**Tablo 2:** Veri Toplama Formu

Araştırmanın Künyesi	Araştırmadaki 4C becerileri	Araştırmanın Amacı	Araştırma Yöntemi	Sonuç	Öneriler
			Desen		
			Örnekleme		
			Veri Toplama Araçları		

Veri  
Analizi

### Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler araştırmanın amaçlarına göre oluşturulan ve iki çocuk edebiyatı alan uzmanı görüşlerine göre tekrar düzenlenen temalara göre analiz edilmiştir. Belirlenen temalar ve temalara ilişkin açıklamalara Tablo 3'te yer verilmiştir.

**Tablo 3:** Temalar

Tema	Açıklama
4C Becerileri	Araştırmalarda hangi 4C becerilerinin ve alt becerilerinin incelendiğinin belirlenmesi
Amaçlar	4C becerilerinin hangi amaçlara göre incelendiğinin belirlenmesi
Yöntemler	Araştırmalarda kullanılan yöntemin ve yönteme bağlı olarak ortaya konulan veri toplama araçlarının, örneklemin, veri analizinin belirlenmesi
Sonuçlar	Araştırmada ortaya çıkan sonuçlarda varsa benzerlikler ve farklılıkların belirlenmesi
Öneriler	Çalışmaların araştırmacılara, öğretmenlere, diğer (politika yapıcılara, yayıncılara, ailelere) yönelik önerilerinin belirlenmesi

### Bulgular

Araştırmanın amacı ve alt amaçları ile ilgili ulaşılan bulgulara araştırmanın bu bölümünde yer verilmiştir.

**Tablo 4:** Araştırmalarda İncelenen 4C Becerileri ve Alt Beceriler

Künye	21. Yüzyıl Becerileri	Alt Beceriler	
Ulusal Çalışmalar	Kanmaz, (2019).	Eleştirel Düşünme	Sorgulama, Karşılaştırma, Genelleme, Bağımsız Düşünme, Empati, Çıkarımda Bulunma, Nesnellik
	Kemaneci, (2019)	Eleştirel Düşünme	Sorgulama, Çıkarımda Bulunma, Neden Sonuç İlişkisi Kurma, Gerekçeleştirme
	Çevik, (2018)	Eleştirel Düşünme	Ön Yargı, Empati, Karşılaştırma,
	Erhan, (2019).	Yaratıcılık, Eleştirel Düşünme	Özgünlük, Düş Kurma, Sorgulama, Esneklik, Akıcılık, Ürün Ortaya Koyma, Varsayım Oluşturma, Detaylandırma
Uluslararası Çalışmalar	Lynch-Willis, (2019)	Eleştirel Düşünme Yaratıcılık, İletişim	Empati,
	Deliman, (2019)		
	Willson, (2013)	Eleştirel Düşünme, Yaratıcılık	Çıkarımda Bulunma, Tahminde Bulunma, Varsayım Oluşturma
	Pantaleo, (2017)	Eleştirel ve Yaratıcı Düşünme	Hayal Gücü
	Aerila, ve Rönkkö, (2015).	Yaratıcılık	Beyin Fırtınası
	Abdul Aziz, (2012). Certo, (2011). Hsiao, (2010).	Eleştirel Düşünme, İletişim İletişim, İş birliği Yaratıcılık	Sorgulama, Duygusal Zekâ Sosyal Duygusal Beceriler,

Tablo 4 incelendiğinde ulusal ve uluslararası çalışmalarda 4C becerilerinden en fazla eleştirel düşünme ve onun alt becerilerine yer verildiği görülmektedir. Ulusal çalışmalarda (Kanmaz, 2019; Kemaneci, 2019; Çevik, 2018) eleştirel düşünme becerisi ve onun alt becerileri olan sorgulama, çıkarımda bulunma, karşılaştırma, gerekçeleştirme, genelleme, nesnellik, empati becerilerine yer verilmiştir. Erhan (2019), çalışmasında eleştirel düşünme ile birlikte yaratıcılık ve esneklik, akıcılık,

ürün ortaya koyma, özgünlük, varsayım oluşturma, detaylandırma gibi yaratıcılık alt becerileri de yer almaktadır.

Uluslararası çalışmalarda eleştirel düşünme ve yaratıcılığın yanı sıra iletişim ve iş birliği becerilerine yer verildiği görülmektedir. İletişimle ilgili alt beceri olarak sosyal ve duygusal beceriler, duygusal zekâ ve empati yer almaktadır.

Tablo 5'te araştırmaya dâhil edilen çalışmaların amaçlarına yer verilmiştir.

**Tablo 5:** Amaçlar Teması Bulgular

Amaçlar	Çalışmalar
Çocuk edebiyatı yapıtlarının 4C becerilerini edindirmesi bağlamında incelenmesi	Kanmaz, (2019), Kemaneci, (2019).
Çocuk edebiyatı yapıtlarının 4C becerilerine göre incelenmesi	Çevik, (2018), Erhan, G. (2019)
Çocuk edebiyatı yapıtlarının 4C becerilerini arttırmak için kullanılması ile ilgili bakış açılarının incelenmesi	Lynch-Willis, (2019).
Çocuk edebiyatı yapıtlarıyla yapılan öğretim sürecinde öğretmenlerin 4C becerilerini nasıl desteklediklerinin incelenmesi	Abdul Aziz, (2012), Hsiao, (2010); Willson, (2013).
Çocuk edebiyatı yapıtlarının okuma sürecinde 4C becerilerine göre okur tepkilerinin incelenmesi	Certo, (2011), Deliman, (2019).
4C becerileri ile kurgulanan çocuk edebiyatı metinleri okuma sürecinin etkililiğinin incelenmesi	Aerila ve Rönkkö, (2015).
Çocuk edebiyatı yapıtlarının yapısının öğrencilerin 4C becerilerini nasıl etkilediğinin belirlenmesi	Pantaleo, (2017).

Tablo 5'te görüldüğü gibi ulusal çalışmaların 4C becerileri ile ilgili seçilen çocuk edebiyatı eserlerinin incelenmesinin amaçlandığı görülmektedir. Kanmaz (2019), çalışmasında çok satan çocuk edebiyatı yapıtlarını Kemaneci (2019), Aytül Akal'ın eserlerini; Çevik (2018), Dr. Park Yeri ve Kömür Karası kitaplarını eleştirel düşünmeye göre incelemiştir. Erhan (2019) ise eleştirel ve yaratıcı düşünme ile ilgili resimli kitapları incelemiştir.

Uluslararası çalışmalarda ise çocuk edebiyatı yapıtlarını okuma sürecinde 4C becerilerinin nasıl destekleneceği, çocuk edebiyatı yapıtlarının 4C becerilerini arttırmak için kullanılması ile ilgili bakış açılarını incelemeyi, çocuk edebiyatı yapıtlarını okuma sürecinde okur tepkilerini incelemeyi, 4C becerileriyle kurgulanan çocuk edebiyatı yapıtlarını okuma sürecinin etkililiğini araştırmak gibi farklı amaçlar olduğu görülmüştür. Hsiao (2010), çalışmasında resimli kitaplarla anaokulu öğrencilerinin sanatsal yaratıcılık becerilerinin ve etkili çizim yapma becerilerinin geliştirilmesini incelemeyi hedeflemiştir. Aerila, ve Rönkkö (2015), sanat ürünleriyle bütünleşen hikâye okuma ve anlatma öğrenme sürecinin etkililiğinin incelemeyi, Abdul Aziz (2012), çağdaş çocuk edebiyatı dersinde öğretmenlerin öğrencileri nasıl düşünmeye sevk ettikleri, duyuşsal alanlarını nasıl desteklediklerini incelemeyi hedeflemiştir. Lynch-Willis (2019), öğretmenlerle çalışarak okul öncesi eğitimcilerinin eleştirel düşünceyi arttırmak için çok kültürlü edebiyatın kullanımına ilişkin bakış açılarını incelemeyi hedeflemiştir.

Tablo 6'da meta-senteze dâhil edilen çalışmaların kullandıkları yöntemler, veri toplama araçlarına yer verilmiştir.

**Tablo 6:** Yöntem ve Veri Toplama Araçları ile İlgili Bulgular

Yöntem	Veri Toplama Araçları	Araştırma
Ulusal Çalışmalar	Çalışma amacına uygun olarak seçilen doküman	Çevik, (2018), Kemaneci, (2019), Kanmaz, (2019)
	Doküman Analizi	Çalışmanın amacına uygun oluşturulmuş kavramsal çerçeve
Uluslararası Çalışmalar	Görüşme	Lynch-Willis, (2019), Deliman, (2019), Aerila, ve Rönkkö, (2015), Abdul Aziz, (2012).
	Video kaydı	Deliman, (2019, Aerila, ve Rönkkö, (2015),

		Abdul Aziz, (2012).
Durum	Gözlem	Abdul Aziz, (2012).
	Saha notları	Deliman, (2019)
Çalışması	Dijital kayıtlar	Hsiao, (2010).
	Kontrol listeleri	Hsiao, (2010).
Sınıf Temelli Araştırma	Öğrenci Ürünleri	Deliman, (2019)
	Görüşme	Pantaleo, (2017)
	Öğrenci Ürünleri	Pantaleo, (2017)
	Video kaydı	Willson, (2013).
Belirtilmemiş	Görüşme	Willson, (2013), Certo, (2011)
	Gözlem	Certo, J. L. (2011)

Tablo 6 incelendiğinde ulusal çalışmalarda doküman analizinin kullanıldığı ve çalışmanın amacına göre veri toplama aracı olarak dokümanların ve kavramsal çerçevenin kullanıldığı görülmektedir (Çevik, 2018; Kemaneci, 2019; Kanmaz, 2019; Erkan, 2019). Uluslararası araştırmalarda ise durum çalışması sıklıkla kullanılmıştır (Deliman, 2019; Abdul Aziz, 2012; Hsiao, 2010). Uluslararası çalışmalarda veri toplama aracı olarak kontrol listeleri, dijital kaynaklar, saha notları, gözlem, video kaydı gibi çoklu veri toplama araçları kullanılmıştır (Deliman, 2019; Pantaleo, 2017; Abdul Aziz, 2012; Hsiao, 2010).

Tablo 7’de örneklem teması ile ilgili bulgulara yer verilmiştir.

**Tablo 7: Örneklem Teması**

	Örneklem	Araştırma
Ulusal Çalışmalar	Resimli Kitap	Erhan, (2019).
	Öykü ve Roman	Kemaneci, (2019), Çevik, (2018), Kanmaz, (2019).
Uluslararası Çalışmalar	Okul Öncesi Öğretmeni	Lynch-Willis, (2019).
	İlkokul Öğretmeni	Abdul Aziz, (2012).
	Okul Öncesi Öğrencileri	Pantaleo, (2017), Hsiao, (2010)
	İlkokul Öğrencileri	Aerila, ve Rönkkö, (2015).
	Ortaokul Öğrencileri	Deliman, (2019), Willson, (2013), Certo, (2011).

Tablo 7’de görüldüğü gibi ulusal çalışmalarda örneklem olarak seçilen çocuk edebiyatı yapıtları resimli kitaplar, öykü ve romanlardır. Erhan (2019), çalışmasında internet kitap satış siteleri arasından rastgele seçilen 23 resimli kitabı, Kanmaz (2019), 3 internet kitap satış sitesindeki 30 öykü romanı örneklem olarak almıştır. Kemaneci (2019) ise Aytül Akal’ın 4 çocuk kitabını, Çevik (2018), yabancı yazar olarak Franz Hahler’in Dr. Park Yeri yerli azar olarak da Müge İplikçi’nin “Kömür Karası” kitaplarını örneklem olarak almıştır.

Uluslararası araştırmaların örneklemeleri incelendiğinde ise Abdul Aziz (2012), çalışmasında 2 erkek 2 kadın 4 ilkokul çağdaş çocuk edebiyatı dersi öğretmeninin; Lynch-Willis (2019) çalışmasında 7 okul öncesi öğretmeni örneklem olarak tercih edildiği görülmüştür. Öğrencilerin yer aldığı çalışmalar incelendiğinde okul öncesinde Pantaleo (2017), 5-6 yaş aralığında 21 öğrenci, Hsiao (2010) 4-5 yaş aralığında 27 öğrenci çalışmalarının örneklemelerinde yer almaktadır. İlkokul öğrencilerin yer aldığı örneklemelerde Aerila ve Rönkkö (2015), 6-7 yaş aralığında 7 erkek 3 kız öğrenci yer almıştır. Ortaokulda ise Deliman (2019), 12 kız 8 erkek öğrenci, Willson (2013), 5 ve 6. sınıf 4 Kız 2 erkek öğrenci, Certo (2011) edebiyat tartışma grubuna katılan ilkokul seviyesinde 12 erkek 12 kız toplam 24 öğrenci örneklem olarak alınmıştır.

Tablo 8’de meta-senteze dâhil edilen çalışmalarda kullanılan veri analiz yöntemlerine yer verilmiştir.



**Tablo 8:** Veri Analizi

	Veri Analizi	Araştırma
Ulusal Çalışmalar	İçerik Analizi	Erhan, (2019). Kemaneci,E. (2019),Kanmaz, (2019).
	Söylem Analizi	Kemaneci, (2019).
Uluslararası Çalışmalar	İçerik Analizi	Lynch-Willis, (2019), Abdul Aziz, (2012), Pantaleo, (2017), Hsiao, (2010), Aerila, ve Rönkkö, (2015).
	Tematik Analiz Sabit Karşılaştırmalı Analiz	Deliman, (2019), Willson, (2013), Certo, (2011).

Tablo 8’de görüldüğü gibi meta-sentezde yer alan hem ulusal hem de uluslararası araştırmaların verilerinin analizinde içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizinin yanı sıra Kemaneci (2019) söylem analizi; Deliman (2019), tematik analiz; Willon (2013), Certo (2011) sabit karşılaştırmalı analiz yöntemlerini kullanmışlardır.

Tablo 9’da çocuk edebiyatı alanında 4C becerileri ile ilgili yapılan çalışmaların sonuçları ile ilgili bulgulara yer verilmiştir.

**Tablo 9:** Sonuçlar Teması ile İlgili Bulgular

	Sonuçlar	Araştırma
Ulusal Çalışmalar	İncelenen çocuk edebiyatı yapıtlarında eleştirel düşünme becerisine yer verildiği	Kanmaz, (2019), Erhan, (2019)
	İncelenen çocuk edebiyatı yapıtlarında yaratıcı düşünme becerisine yer verildiği	Erhan, (2019)
	İncelenen çocuk edebiyatı yapıtlarında eleştirel düşünmeye yönelttiği	Kemaneci,E. (2019), Çevik, (2018)
	Çocuk edebiyatının eleştirel düşünme becerisini geliştirmede önemli bir araç olduğu Çocuk edebiyatı metinleriyle yapılan eğitimin öğrencilerin eleştirel düşünme becerisini arttırdığını	Lynch-Willis, (2019) Pantaleo, (2017), Willson, (2013)
Uluslararası Çalışmalar	Çocuk edebiyatı metinleriyle yapılan eğitimin öğrencilerin yaratıcılığını arttırdığını	Pantaleo, (2017), Willson, (2013). Hsiao, (2010).
	Çocuk edebiyatı dersinin öğretmenlerinin derslerde soru cevap yöntemini sıklıkla kullandıkları	Abdul Aziz, (2012)
	Çocuk edebiyatı dersinin öğretmenlerinin derslerde 4C becerilerine yönelik sorular sormadıkları Edebiyat tartışmalarının öğrencilerin sosyal ve liderlik becerilerini geliştirdiği	Abdul Aziz, (2012) Certo, (2011)

Tablo 9’da görüldüğü gibi meta-senteze dâhil edilen ulusal çalışmalarda incelenen çocuk edebiyatı yapıtlarının 4C becerilerinden olan yaratıcı ve eleştirel düşünmeye yer verdikleri ve öğrencileri bu becerileri kazandırmaya yönelttiği sonucuna ulaşılmıştır. Uluslararası çalışmalarda ise araştırma kapsamında yapılan eğitimin öğrencilerin yaratıcılık, eleştirel düşünme gibi 4C becerilerini geliştirdiği sonucuna ulaşılmıştır (Pantaleo, 2017; Willson, 2013; Hsiao, 2010). Bunun yanı sıra öğrencilerin sosyal ve liderlik yönünün geliştiği sonuçlarına da ulaşılmıştır (Certo, 2011).

Tablo 10’da meta-sentezde yer alan çalışmalarda öğretmenlere yönelik önerilere ait bulgulara yer verilmiştir.

**Tablo 10: Öğretmenlere Yönelik Öneriler**

	Öneriler	Araştırma
Ulusal Çalışmalar	Yaratıcı düşünmeye yönelik çocuk edebiyatı yapıtlarıyla öğrencileri buluşturmalı	Erhan, (2019)
	Eleştirel düşünmeye yönelik çocuk edebiyatı yapıtlarıyla öğrencileri buluşturmalı	Kemaneci, (2019)
	Eleştirel düşünme becerisinin geliştirilmesine rehberlik etmeli	Kanmaz, (2019)
	Eleştirel düşünme becerisini geliştirecek öğretim durumları geliştirmeli	Kanmaz, (2019)
	Yaratıcı düşünme becerisini geliştirecek öğretim durumları geliştirmeli	Erhan, (2019)
Uluslararası Çalışmalar	Eleştirel düşünme becerisini geliştirmeye yönelik uygun tutumlar sergilemeli	Kanmaz, (2019)
	Öğrencilere eleştirel düşünme becerilerini geliştirmeleri için model olmalı	Pantaleo, (2017)
	Öğrencilere yaratıcı düşünme becerilerini geliştirmeleri için model olmalı	Pantaleo, (2017)
	Resimli kitapları öğrencilerin 4C becerileri geliştirmek için derslerde kullanmalı	Willson, (2013)
	Derslerde 4C becerilerini geliştirmeye yönelik sorular sormalı	Abdul Aziz, (2012)
	Edebiyat tartışma yöntemini küçük yaş gruplarında kullanmalı	Certo, (2011)
	Resimli kitaplarla yaratıcı öğretim durumları kurgulamalı	Hsiao, (2010)

Tablo 10 incelendiğinde ulusal çalışmalarda öğretmenlere yaratıcı ve eleştirel düşünme ile ilgili öğretim durumları geliştirmeleri, yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme içeren kitaplarla öğrencileri buluşturmaları önerildiği görülmektedir (Kanmaz, 2019; Kemaneci, 2019). Uluslararası çalışmaların ise öğretmenlere çocuk edebiyatı türlerinden olan resimli kitapları derslerinde kullanmaları, resimli kitaplarla yaratıcı öğretim durumları kurgulamaları, öğrencilere yaratıcı ve eleştirel düşünme için model olmaları önerilerinde bulunmuşlardır.

Tablo 11’de araştırmacılara yönelik öneriler aşağıda yer almaktadır.

**Tablo 11: Araştırmacılara Yönelik Öneriler**

	Öneriler	Araştırma
Ulusal Çalışmalar	Çocuk edebiyatı yapıtları eleştirel düşünme becerisine göre incelenmeli	Kanmaz, (2019), Erhan, (2019).
	Çocuk edebiyatı yapıtları yaratıcı düşünme becerisine göre incelenmeli	Erhan, (2019),
	Yerli ve yabancı çocuk edebiyatı yapıtları eleştirel düşünme becerisine göre karşılaştırılmalı olarak incelenmeli	Erhan, (2019), Çevik, (2018),
	Yerli ve yabancı çocuk edebiyatı yapıtları yaratıcı düşünme becerisine göre karşılaştırılmalı olarak incelenmeli	Erhan, (2019), Çevik, (2018),
	Düşünme becerilerini kazandırmaya yönelik çocuk edebiyatı yapıtlarıyla yapılacak örnek uygulamalar paylaşılmalı	Kanmaz, (2019)
Uluslararası Çalışmalar	Çocuk edebiyatı alanında düşünme becerileri ile ilgili daha fazla araştırma yapılmalı	Lynch-Willis, (2019),
	Çocuk edebiyatı alanında düşünme becerileri ile ilgili uygulamalı çalışmalar yapılmalı	Lynch-Willis, (2019).
	Resimli kitapların türlerine göre okuma uygulamaları geliştirilmeli	Willson, (2013)
	Çocuk edebiyatı derslerinde gözlem içeren araştırmalar yapılmalı	Abdul Aziz, (2012)

Çocuk edebiyatı derslerinde farklı beceri alanları karşılaştırılmalı Abdul Aziz, (2012) olarak incelenmeli

Tablo 11 incelendiğinde ulusal çalışmaların araştırmacılar için önerileri çocuk edebiyatı yapıtlarının eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme becerilerine göre incelenmesi, yerli ve yabancı eserlerin karşılaştırmalı olarak incelenmesi ve söz konusu becerilerin kazandırılması ile ilgili örnek uygulamalar geliştirilmesi şeklindedir (Kanmaz, 2019; Kemaneci, 2019; Erhan, 2019; Çevik, 2018).

Ulusal çalışmalar ise uygulamalı çalışmalar geliştirilmesini, farklı beceri alanlarının karşılaştırılmalı olarak ele alınmasını, çocuk edebiyatı alanında daha fazla araştırma yapılmasını önermektedirler (Willis, 2019; Willson, 2013; Abdul Aziz, 2012).

Tablo 12’de meta-senteze dâhil edilen çalışmalarda yer alan diğer önerilere yer verilmiştir.

**Tablo 12: Diğer Öneriler**

	Öneriler	Araştırma
Ulusal Çalışmalar	Aileler çocuklarını eleştirel düşünme becerisine uygun kitaplarla buluşturmalı	Kanmaz, (2019), Kemaneci, (2019)
	Yaratıcı düşünme becerisine yönelik daha fazla kitap basılmalı	Erhan, (2019),
	Eleştirel düşünme becerisine yönelik daha fazla kitap basılmalı	Erhan, (2019), Kanmaz,
	Ders kitapları hazırlanırken eleştirel düşünme becerisini içeren metinler seçilmeli	Kanmaz, (2019)
	Öğretmenlerin eleştirel düşünme becerisi hakkında bilgi sahibi olmaları sağlanmalı	Kanmaz, (2019)
Uluslararası Çalışmalar	Çok kültürlü çocuk edebiyatı müfredatın parçası olmalı	Lynch-Willis, (2019),
	Eğitimcilerin görsel metinleri yorumlanması konusunda daha fazla bilgi sahibi olmaları sağlanmalı	Pantaleo, (2017)
	Öğretmenlere düşünme becerilerine yönelik eğitimler verilmeli	Abdul Aziz, (2012)
	Okul öncesi müfredatında resimli kitaplarla yapılan yaratıcı çalışmalara yer verilmeli	Hsiao, (2010)

Tablo 12’de görüldüğü gibi meta-senteze dâhil edilen çalışmalarda ailelere, politika yapıcılara, yayınevlerine ve eğitimcilere önerilerde bulunulmuştur. Hem ulusal ve uluslararası çalışmalarda eğitimcilere 4C becerileri ve bu becerilerin derslerde kullanılması hakkında bilgi sahibi olmaları önerilmiştir (Kanmaz, 2019; Pantaleo, 2017). Ayrıca yayınevlerine yaratıcı düşünme ve eleştirel düşünme becerisine yönelik daha fazla kitap basılması önerisinde bulunulmuştur (Erhan, 2019). Politika yapıcılara ise müfredatta resimli kitaplarla yapılan yaratıcı çalışmalara, çok kültürlü edebiyata yer verilmesi gibi 4C becerilerini geliştirecek düzenlemeler yapılması önerisinde bulunulmuştur (Willis, 2019; Hsiao, 2010).

### Tartışma ve Sonuç

2010-2020 yılları arasında çocuk edebiyatı alanında 21. yüzyıl becerilerinden 4C becerileri ile ilgili yapılan araştırmalar incelendiğinde ulusal alan yazında meta-senteze dâhil edilen çalışmaların tamamında eleştirel düşünme becerisi ve onun alt becerilerinin ele alındığı görülmüştür (Kanmaz, 2019; Kemaneci, 2019; Çevik, 2018; Erhan, 2019). Sadece Erhan (2018) çalışmasında yaratıcılık ve alt becerilerine yer vermiştir. Uluslararası alan yazınında ise eleştirel düşünme becerisinin yanı sıra yaratıcılık, iletişim ve iş birliği becerileriyle ilgili çalışmalar yer almaktadır ((Willis, 2019; Deliman, 2019; Willson, 2013; Pantaleo, 2017; Aerila, & Rönkkö, 2015; Abdul Aziz, 2012; Certo, 2011; Hsiao, 2010). Bu yönüyle ulusal ve uluslararası alan yazının ayrıştığı sonucuna varılabilir. Çalışmalarda 4C becerilerinden yaratıcılık ve eleştirel düşünme becerilerinin en fazla incelenen beceriler olduğu görülmüştür. Ayrıca incelenen ulusal ve uluslararası çalışmalarda aynı çalışma içerisinde 4C becerilerinin bir ya da ikisine yer verildiği 4C becerilerinin tamamın bütüncül bir şekilde ele alındığı çalışmanın olmadığı görülmüştür. Oysa edebiyat dil öğretiminin yapıldığı sınıflar 4C becerilerini bütüncül bir şekilde geliştirmek için önemli olanaklar sunmaktadır (Erdoğan, 2019).

Meta-sentezde yer alan ulusal çalışmaların çocuk edebiyatı metinleri 4C becerilerinden seçilen bir ya da iki beceriye göre incelemeyi amaçladıkları görülmüştür (Kanmaz, 2019; Kemaneci, 2019; Çevik, 2018; Erhan, 2019). Uluslararası çalışmaların ise çocuk edebiyatı okuma sürecinde belirlenen 4C becerisinin kullanılmasına ilişkin bakış açıları (Willis, 2017), çocuk edebiyatı metinlerinin okunmasında belirlenen 4C becerisine göre yapılan öğretimin etkililiğini (Hsiao, 2010; Aerila, ve Rönkkö, 2015), çocuk edebiyatı derslerinde öğretmenlerin 4C becerilerini nasıl desteklediklerini (Abdul Aziz, 2012) gibi çeşitli amaçlarının olduğu görülmüştür. Bu yönüyle ulusal çalışmaların eser incelemeyi uluslararası çalışmaların ise daha çok çocuk edebiyatında 4C becerileriyle yapılan öğretim sürecinin incelenmesini amaçladıkları sonucuna varılabilir.

Meta-sentezde yer alan çalışmalarda, yöntem olarak ulusal çalışmalarda doküman analizinin kullanıldığı uluslararası çalışmalarda durum çalışması, sınıf temelli araştırmalara yer verildiği görülmüştür. Veri toplama araçları olarak ise çalışmanın amacına uygun olarak belirlenen doküman, veri toplama aracı olarak kullanılırken uluslararası çalışmalarda gözlem, saha notları, kontrol listeleri, öğrenci ürünleri gibi çoklu veri toplama araçları kullanılmıştır. Ulusal çalışmalarda örneklem olarak çocuk edebiyatı yapıtları seçilirken uluslararası çalışmalarda okul öncesi öğretmenleri, ilkökul öğretmenleri, okul öncesi öğrencileri, ortaokul öğrencileri, ilkökul öğrencileri gibi farklı kademelerde öğrenci ve öğretmenler yer almıştır. Bu yönüyle uluslararası alan yazında öğrenci ve öğretmenlerle yapılan çalışmalar yer alırken ulusal alan yazında çocuk edebiyatı yapıtlarının incelenmesi yönünde bir eğilim olduğu sonucuna varılabilir.

Meta-sentezde yer alan çalışmaların sonuç bölümleri incelendiğinde ulusal çalışmalarda incelenen çocuk edebiyatı yapıtlarının eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme becerilerine yer verdikleri sonucuna ulaşılmıştır (Kanmaz, 2019; Kemaneci, 2019; Çevik, 2018; Erhan, 2019). Ulusal çalışmaların sonuç bölümleri incelendiğinde çocuk edebiyatı metinleriyle yapılan öğretim sürecinin eleştirel ve yaratıcı düşünme becerisini arttırdığı görülmüştür. ((Pantaleo, 2017; Willson, 2013). Resimli kitaplar, çok kültürlü çocuk edebiyatı gibi çocuk edebiyatının farklı türlerindeki eserlerinin ve bu eserlerle yapılan eğitimin öğrencilerin yaratıcı, eleştirel düşünme, sosyal ve liderlik becerilerini arttırdığı (Hsiao, 2010; Certo, 2011) sonucuna varılmıştır. Yapılan çalışmaların sonuçlarından yola çıkarak denilebilir ki çocuk edebiyatı metinleri ve çocuk edebiyatı metinleriyle yapılan eğitim öğrencilerin 4C becerilerini arttırmaktadır.

Öneriler temasında araştırmacılara, öğretmenlere, yayınevlerine, ailelere, politika yapıcılarına önerilerde bulunduğu görülmektedir. Öneriler temasına göre çocuk edebiyatı alanında daha fazla 4C becerileri ile ilgili çalışmalar yapılmalı, 4C becerileri ile ilgili okuma uygulamaları geliştirilmeli, eğitimciler 4C becerilerini derslerde nasıl kullanacakları konusunda bilgi sahibi olmaları önerilerinin öne çıktığı görülmüştür.

### Öneriler

Çocuk edebiyatı alanında 21. yüzyıl becerilerinden 4C becerileri ile ilgili çalışmaların sentezinden yola çıkarak aşağıdaki önerilerde bulunulabilir.

- Çocuk edebiyatı alanında 21. yüzyıl becerileri ile ilgili daha fazla çalışma yapılabilir.
- Farklı gelişim dönemleri için çocuk 4C becerileriyle bütünleşen çocuk edebiyatı metinlerini okuma öğretim durumları geliştirilebilir.
- Çocuk edebiyatı alanında 4C becerilerinin bütüncül bir şekilde ele alındığı çalışmalar yapılabilir.
- Ulusal araştırmalarda yaratıcı ve eleştirel düşünme dışında diğer becerilerinde ele alındığı çalışmalara yer verilebilir.
- 4C becerileri çok boyutlu beceriler olduğundan bu becerilerin çocuk edebiyatı metinlerinin okuma sürecinde kullanılmasıyla ilgili eylem araştırmaları, özel durum çalışmaları yapılabilir.
- Çocuk edebiyatı metinlerinin okuma sürecinde 4C becerilerinin kullanılmasıyla ilgili etkinlik örnekleri geliştirilebilir.
- Öğretmenlere 21. yüzyıl becerileri ile ilgili hizmet içi eğitimler verilebilir.
- Farklı kademelerdeki ders kitaplarında 4C becerilerine göre metinler seçilip okuma süreci yapılandırılmalıdır.

### Kaynakça

- Ananiadou, K. and Claro, M. (2009) *21<sup>st</sup> century skills and competences for new millennium learners in OECD countries*. Organisation for Economic Cooperation and Development. EDU Working paper no. 41. Erişim Adresi: [http://www.oecd.org/olis/2009doc.nsf/linkto/edu-wkp\(2009\)20](http://www.oecd.org/olis/2009doc.nsf/linkto/edu-wkp(2009)20) Erişim Tarihi 21.03.2022.
- Aspfors, J.& Fransson, G. (2015). Research on mentored education for mentors of newly qualified teachers: A qualitative meta-synthesis. *Teaching and teacher education*, 48, 75-86.
- Avrupa Komisyonu (2007). *Key Competences For Lifelong Learning European Reference Framework*. [http://ec.europa.eu/...learning/keycomp\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/...learning/keycomp_en.pdf) Erişim Tarihi:18.10.2021
- ATC21S. (21) *Assessment and Teaching of 21st Century Skills* <https://resources.ats2020.eu/resource-details/LITR/ATC21s> Erişim Tarihi 04.08.2021
- Bialik, M., Fadel, C., Trilling, B., & Nilsson, P. (2015). Skills for the 21st century: What should students learn. *Boston: Center for Curriculum Redesign*.
- Binkley, M., Erstad, O., Herman, J., Raizen, S., Ripley, M., Miller-Ricci, M., & Rumble, M. (2012). Defining twenty-first century skills. In *Assessment and teaching of 21st century skills* (pp. 17-66). Springer, Dordrecht
- Çalık, M.&Sözbilir, M. (2014). İçerik analizinin parametreleri. *Eğitim ve Bilim*, 39(174).
- Dede, C. (2010). Comparing frame Works for 21st century skills. *21st century skills: Rethinking how students learn*, 20(2010), 51-76.
- Dünya Ekonomik Formu. (2020). <https://www.weforum.org/agenda/2020/10/top-10-work-skills-of-tomorrow-how-long-it-takes-to-learn-them/> Erişim Tarihi: 08.10.2021
- Dilidüzgün, S.(2018). *Çağdaş Çocuk Yazını*, İzmir: Tudem
- Framework for 21st Century Learning. <https://www.battelleforkids.org/networks/p21/frameworks-resources>. Erişim Tarihi: 10.10.2021
- Erdoğan, V. (2019). Integrating 4C skills of 21st century into 4 language skills in EFL classes. *International Journal of Education and Research*, 7(11), 113-124.
- Fisher, R. (2004). What is creativity. *Unlocking creativity: Teaching across the curriculum*, 6-20.
- Glăveanu, V.P. (2011). Children and creativity: A most (un) likely pair?. *Thinking skills and creativity*, 6(2), 122-131.
- Gardner, H. (1997). *Extraordinary Minds: Portraits of 4 Exceptional Individuals and An Examination of Our Own Extraordinariness*. New York: Basic Books,
- Halpern, D. F. (2013). *Thought and knowledge: An introduction to critical thinking*. New York: Psychology Press.
- Hancock, M. (2004). *A celebration of literature and response: Children, books, and teachers in K-8 classrooms* (2nd ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Education, Inc.
- Hobbs, R., & Frost, R. (2015). Measuring the Acquisition of Media-Literacy Skills. *Reading Research Quarterly*, 38(3), 330–355.
- Kaminski, M. (2016). *Çocuk ve Gençlik Edebiyatına Giriş*, Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları

- Kyllonen, P. C. (2012, May). Measurement of 21st century skills within the commoncore statestandards. *In Invitational Research Symposium on Technology Enhanced Assessments* (pp. 7-8).
- Laal, M. & Laal, M. (2012). Collaborative learning: what is it?. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 31, 491-495.
- Levy, F. & Murnane, R. J. (2004). Education and the changing job market. *Educational Leadership*, 62(2), 80.
- Lukens, R. J., Smith, J. J., & Coffel, C. M. (2018). *Çocuk edebiyatına eleştirel bir bakış*. Çev. Cenk Pamay). İstanbul: Erdem.
- Norris, S. P., & Ennis, R. H. (1989). *Evaluating Critical Thinking. The Practitioners' Guide to Teaching Thinking Series*. Pacific Grove, CA: Critical Thinking Press.
- Panitz, T. (1999) *Collaborative Versus Cooperative Learning-A Comparison of the Two Concepts Which Will Help Us Understand the Underlying Nature of Interactive Learning*. <http://capecod.nettpanitzedsarticlescoopdefinition.htm>, Erişim Tarihi: 12.10.2021
- Perkins. D. N. (1988). Creativity and the quest for mechanism. *Psychology of human thought. New York: Cambridge*.
- Polat, S. & Ay, O. (2016). Meta-sentez: Kavramsal bir çözümleme. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 4(2), 52-64.
- Robinson, K. (2011). *Out of our minds: Learning to be creative*. New York: John Wiley & Sons.
- Rhodes, M. (1961). An analysis of creativity. *The Phi delta kappan*, 42(7), 305-310.
- Sandelowski, M., Docherty, S., & Emden, C. (1997). Qualitative metasynthesis: Issues and techniques. *Research in nursing & health*, 20(4), 365-371
- Sever, S. (2003). *Çocuk ve Edebiyat*, Ankara: Kök Yayıncılık.
- Srinivas, H. (2011). *What is Collaborative Learning? The Global Development Research Center*, Kobe; Japan, Erişim Adresi: <http://www.gdrc.org/kmgmt/c-learn/index.html> Erişim Tarihi: 12.10.2021
- Torrance, E. P. & Shaughnessy, M. F. (1998). An interview with E. Paul Torrance: about creativity. *Educational Psychology Review*, 441-452.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). *21st century skills: Learning for life in our times*. New York: John Wiley & Sons.
- TYÇ (2015), *Türkiye yeterlilikler çerçevesinin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar hakkında yönetmelik*, Bakanlar Kurulunun 2015/8213 sayılı Kararıyla 19.11.2015 tarihli ve 29537 sayılı Resmî Gazete, <http://www.myk.gov.tr/TYC> Erişim Tarihi 26.04.2017
- Wagner, T. (2010). *The global achievement gap: Why even our best schools don't teach the new survival skills our children need-and what we can do about it*. Erişim Adresi: <http://www.ReadHowYouWant.com> Erişim Tarihi: 10.11.2021
- Willingham, D. T. (2008). Critical thinking: Why is it so hard to teach?. *Arts Education Policy Review*, 109(4), 21-32.

### İncelenen Çalışmalar

- Abdul Aziz, F. (2012). What Questions Are We Asking in the Contemporary Children's Literature Classroom?. *Advances in Language and Literary Studies*, 3(1), 24-38.
- Aerila, J. A., & Rönkkö, M. L. (2015). Integrating literature with craft in a learning process with creative elements. *Early Childhood Education Journal*, 43(2), 89-98.
- Certo, J. L. (2011). Social skills and leadership abilities among children in small-group literature discussions. *Journal of Research in Childhood Education*, 25(1), 62-81
- Çevik, B. (2018). Eleştirel Düşünme Bağlamında Dr. Parkyeri ve Kömür Karası Çocuk Adlı Çocuk Kitaplarının İncelenmesi. *Artibilim: Adana Bilim ve Teknoloji Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 56-63.
- Deliman, A. M. (2019). Negotiating Diverse Perspectives: Early Elementary Students Cultivate Empathy Through Children's Literature and Dramatic Inquiry.
- Erhan, G. (2019). Resimli Çocuk Kitaplarında Steam: “Yaratıcı ve Eleştirel Düşünme Becerisi. *Journal of STEAM Education*, 2(1), 1-20.
- Hsiao, C. Y. (2010). Enhancing children's artistic and creative thinking and drawing performance through appreciating picture books. *International Journal of Art & Design Education*, 29(2), 143-152.
- Kanmaz, F. E. (2019). *Eleştirel Düşünme Becerisini Edindirme Bağlamında Çocuk ve Gençlik Kitaplarının İncelenmesi*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara
- Kemaneci, E. (2019). *Aytül Akal'ın Öykülerinin Çocuklara Eleştirel Düşünme Becerisi Kazandırma Bağlamında İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Mersin
- Lynch-Willis, P. G. (2019). *Developing critical thinking skills through multicultural literature in kindergarten: a qualitative case study* (Doctoral dissertation, Northcentral University).
- Pantaleo, S. (2017). Critical thinking and young children's exploration of Picture book art work. *Language and Education*, 31(2), 152-168.
- Willson, A. M. (2013). *Examining children's comprehension of conventional, wordless, and postmodern picturebooks*. The University of Texas at San Antonio

### STRUCTURED ABSTRACT

#### A Meta-Synthesis Study For Studies on 4C Skills in Children's Literature

##### Introduction

As a result of the rapid changes experienced in the 21st century, some skills that individuals are expected to possess have emerged. Comprehensive research has been conducted by various institutions, organizations and researchers to define and evaluate these skills, thus different sets of skills have emerged. Critical thinking, creativity, communication and collaboration, which are included in many of such sets, are called 4C skills. These skills are not new, but due to their increasing importance, they have come to the fore. Out of the 4C skills, creativity means that an idea, product is new and has a use value. In the 21st century, individuals are expected to develop, implement and transfer new and different ideas to others effectively. Critical thinking refers to the ability to analyze

and interpret assumptions, inferences, cause and effect relationships using ways of thinking. Collaboration skill aims for a team to come together for a common purpose and work together in coordination. Communication skill, on the other hand, refers to verbal and non-verbal information exchange in different contexts and diversity, beyond basic language competencies such as reading, writing, speaking and listening.

Children's literature is a literary genre that chooses its subjects, which are created by considering the different developmental characteristics of children and the qualities of literature, from children's current lives. Recently, it has been observed that the 4C skills have been the subject of many studies in the field of children's literature. The present study to synthesize the national and international studies on 4C skills, which are among the 21st century skills, in the field of children's literature with a critical perspective. Thus, it has been attempted to reveal what kind of trends there are in current studies.

### **Method**

The meta-synthesis method was used in the study. The articles, graduate and post-graduate studies conducted on the 4C skills in the field of children's literature and published between 2010-2020 were analyzed. Six criteria were determined in order to include the studies in the meta-synthesis. Twelve studies in accordance with the determined criteria were coded separately by two researchers on the data collection form created based on the research purpose. The data obtained in the study were analyzed according to the themes created based on the aims of the research and rearranged according to the opinions of two children's literature experts. These themes are which 4C skills and sub-skills the study includes, what its aims are, what its method is, what the results are, and what suggestions are included within the scope of the study.

### **Results and Discussion**

When the studies on the 4C skills, one of the 21st century skills, in the field of children's literature between 2010-2020 were examined, it was observed that critical thinking skill and its sub-skills were discussed in all of the studies performed within the national literature and included in the meta-synthesis. In the international literature, there are studies on creativity, communication and collaboration skills as well as critical thinking skills. It was concluded that national studies aim to examine children's literature works according to the 4C skills, while international studies aim to examine the teaching processes performed with 4C skills in children's literature. It was observed that document analysis was used as a method in the national studies included in the meta-synthesis, while case studies and class-based studies are included in the international studies. The results of the studies indicated that the children's literature works examined in the national studies incorporated critical thinking and creative thinking skills. It was observed in the national studies that teaching processes performed using texts of children's literature improve critical and creative thinking skills. According to the suggestions, more studies on the 4C skills should be carried out in the field of children's literature, reading practices incorporating the 4C skills should be developed, educators should have knowledge about how to use the 4C skills in lessons.